inštitút finančnej politiky

Ministerstvo financií SR / www.finance.gov.sk/ifp

Prognóza vývoja ekonomiky na roky 2012 – 2016

Martin Filko

hlavný ekonóm MF SR a riaditeľ IFP

Január 2013

Aktuálne prognózy MF SR

- Hlavné predpoklady prognózy a jej riziká
- Vonkajšie prostredie:
  - finančný sektor
  - reálny sektor
- Domáce prostredie
- Prognóza vývoja ekonomiky a rozdiely oproti predchádzajúcej prognóze

- Otázky na diskusiu

Hlavné predpoklady prognózy

- Stabilizovaná situácia na finančných trhoch bude pretrvávať t.j. nedôjde k plnému prepuknutiu dlhovej krízy v eurozóne

- Nedôjde k príliš silnému priškrteniu fiškálnej politiky v USA v tomto roku: nedôjde k fiškálnym škrtom a dlhový strop bude zvýšený

- Zhoršenie externého prostredia oproti septembrovým predpokladom; znižovanie prognózy vývoja ekonomiky našich významných obchodných partnerov

1) Vonkajšie prostredie – finančný sektor

- Situácia na finančných trhoch sa oproti poslednej prognóze zlepšila...

- ...no vplyv na reálnu ekonomiku bude neskorší a slabší než tomu bolo v minulosti

- Napriek tomu, že sa bezprostredné riziká znížili, situácia na finančných trhoch sa môže rýchlo meniť.

1) Vonkajšie prostredie – finančný sektor

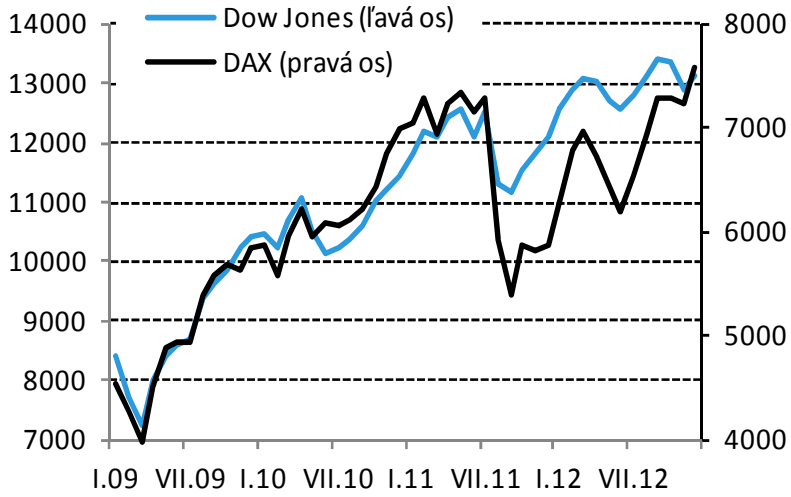

zdroj: Bloomberg

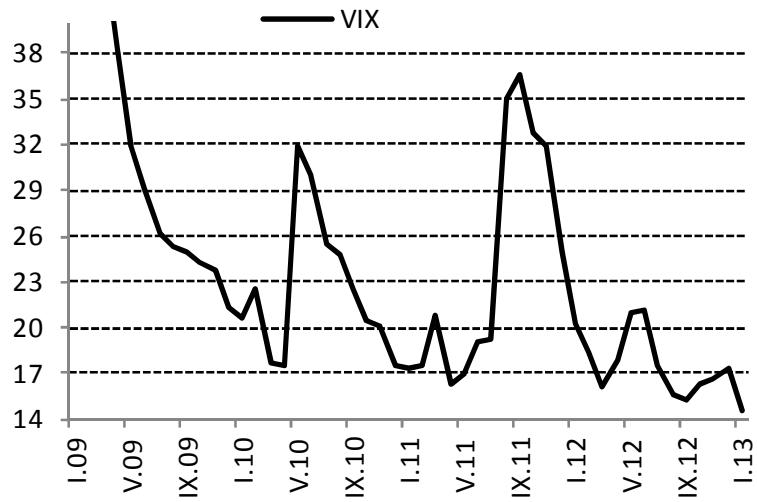

zdroj: Bloomberg

- Akciové indexy sa držia na dlhoročných maximách.
- V USA akcie podporil FED tretím kolom QE a jeho následným navýšením, upokojenie situácie v eurozóne sa podpisuje pod rast európskych akcií
- Volatilita akciových trhov na viacročných minimách

1) Vonkajšie prostredie – finančný sektor

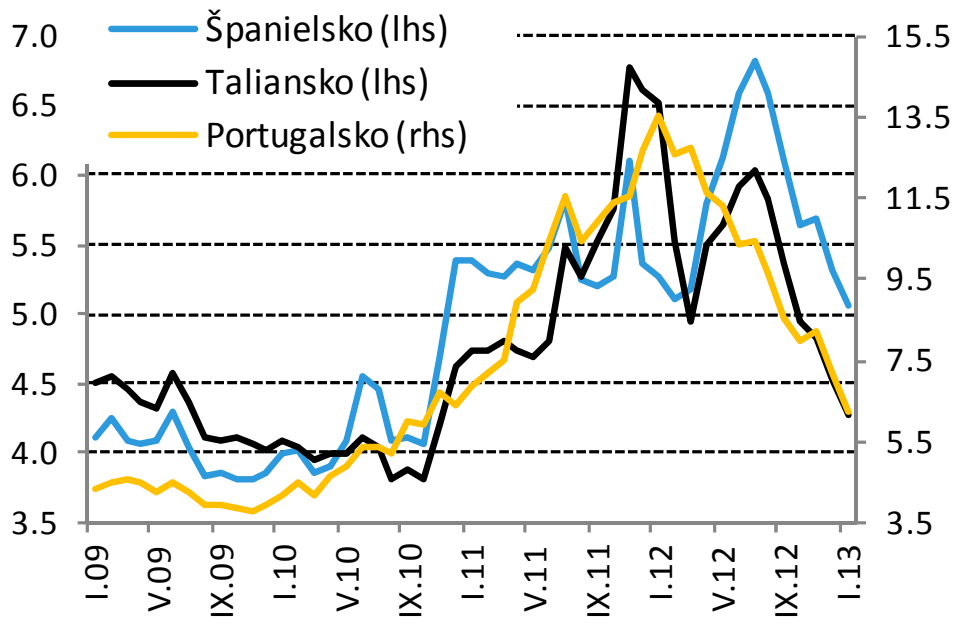

- „Tail risk“ prognózy vyplývajúci z možného eskalovania situácie na finančných trhoch sa výrazne znížil
- Situácia na dlhopisovom trhu sa výrazne upokojila, pretrváva vysoká likvidita dodaná zo strany ECB a prísľub opätovného spustenia nákupu dlhopisov zo strany ECB
- Výnosy dlhopisov pokračovali naďalej v poklesoch – 10Y dlhopis IT – 4,1%, ES – 5,1%, PT – 6,1%.

1) Vonkajšie prostredie – finančný sektor

Medziročný rast úverov v eurozóne (%)

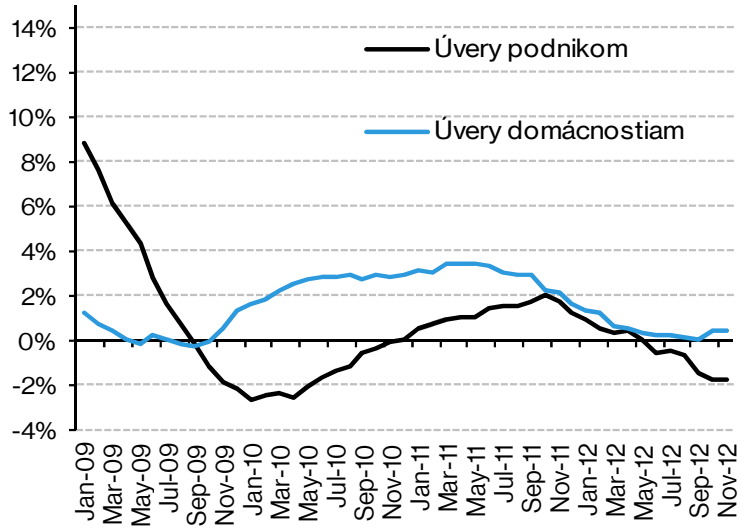

Úrokové sadzby – úvery podnikom (%, nové úvery)

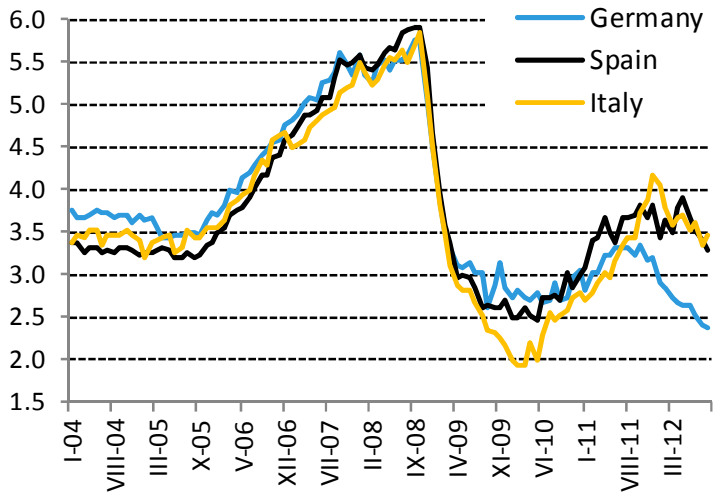

- Premietnutie pozitívneho vývoja na trhoch na reálnu ekonomiku potrvá (neistota + prebiehajúce oddlžovanie domácností - „deleveraging“)
- Vývoj úverov v eurozóne naznačuje zhoršenie situácie u podnikov (november pokles o 1,8%) a mierne zlepšenie na strane domácností (rast 0,4%)
- Úrokové sadzby na úvery pre podniky svojím poklesom reflektujú prebytok likvidity…
- …ale len v core krajinách eurozóny

1) Vonkajšie prostredie – finančný sektor

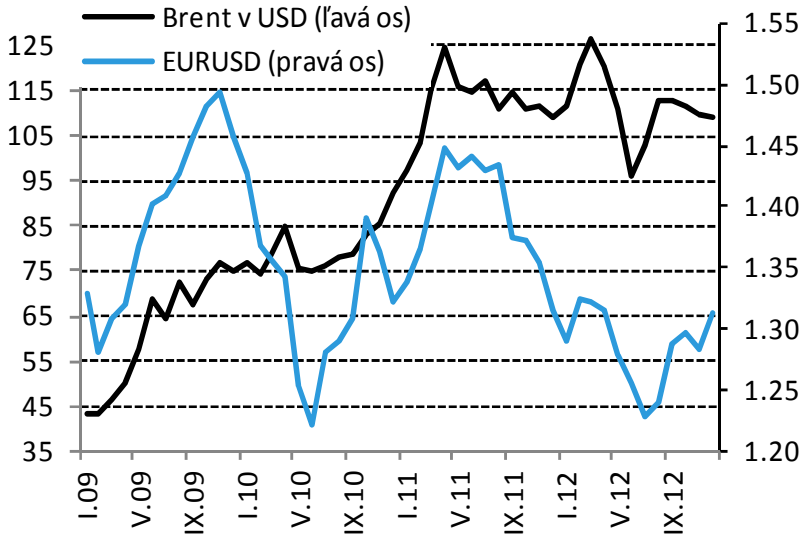

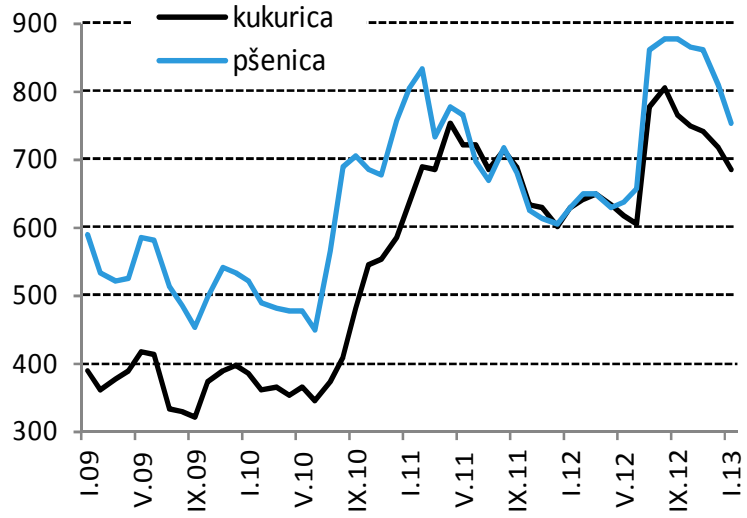

- Tlak komodít na rast cien sa výrazne znížil.
- Cena ropy v USD stagnuje, resp. mierne klesá, pričom na cenu v € pozitívne vplýva posilnenie eura z posledných mesiacov
- Ceny kukurice a pšenice na burzách výrazne poklesli

1) Vonkajšie prostredie - reálny sektor

- Situácia v eurozóne sa oproti poslednej prognóze mierne zhoršila, navyše nepriaznivá situácia sa pomaly začína presúvať z periférnych ekonomík na ekonomiky našich najvýznamnejších obchodných partnerov
- Očakávania ohľadom budúcnosti sa v ostatných mesiacoch zlepšujú, napriek tomu sa väčšina z nich nachádza pod dlhodobým priemerom
- Prognóza vonkajšieho prostredia sa zhoršila, hlavnými dôvodmi sú
  - simultánna konsolidácia vo viacerých krajinách
  - prebiehajúce oddlžovanie domácností
  - pretrvávajúca neistota

- Riziko, že západné ekonomiky budú rásť na nízkej úrovni, čo ich môže uvrhnúť spať do recesie („Stall speed growth“).

1) Vonkajšie prostredie - reálny sektor

- Ďalšie spomalenie rastu eurozóny, recesia periférnych krajín eurozóny a spomalenie svetového rastu začínajú doliehať aj na Nemecko
- Medzikvartálny rast našich obchodných partnerov bol v 3Q 2012 -0,1%, kým v ostatnej prognóze sme očakávali rast na úrovni 0,0%
- Podľa predbežného odhadu pokleslo HDP v Nemecku vo 4Q 2012 o 0,5%, náš posledný odhad bol -0,1%

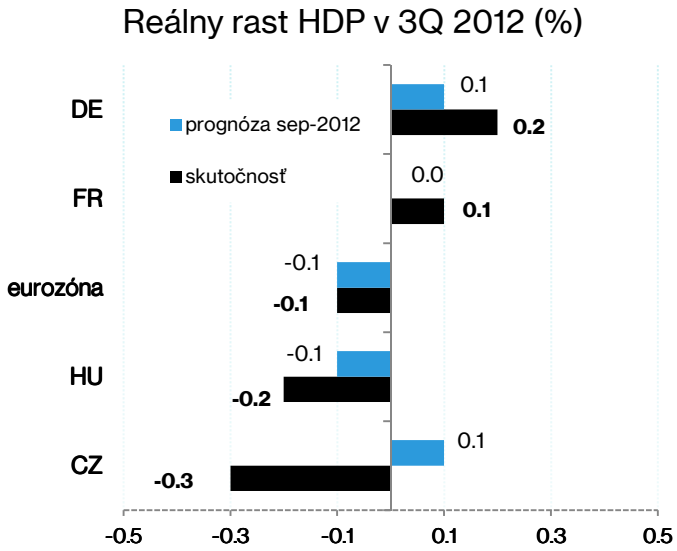

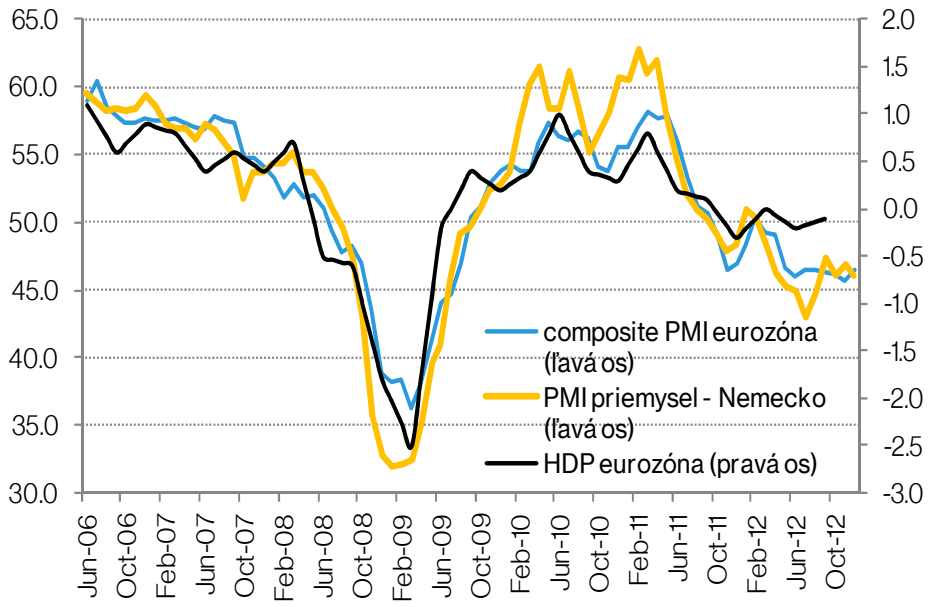

1) Vonkajšie prostredie – očakávania

Index ekonomického sentimentu v EU a eurozóne

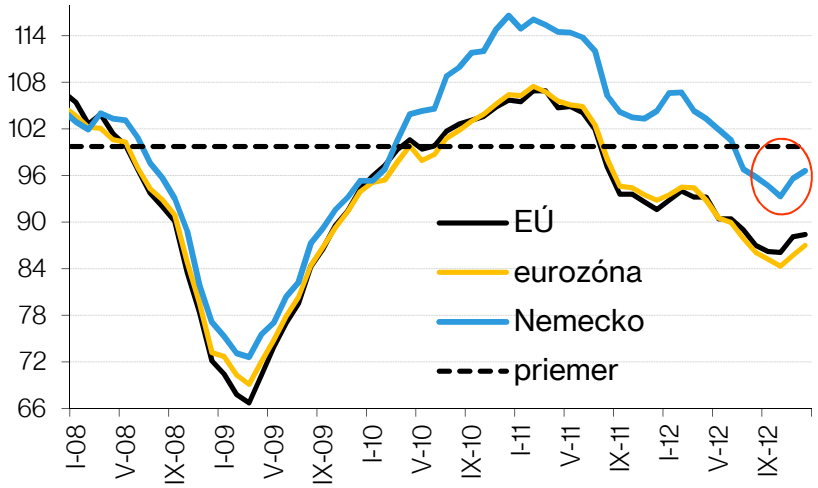

Zdroj: EK

Očakávania v Nemecku a priemyselná produkcia v SR

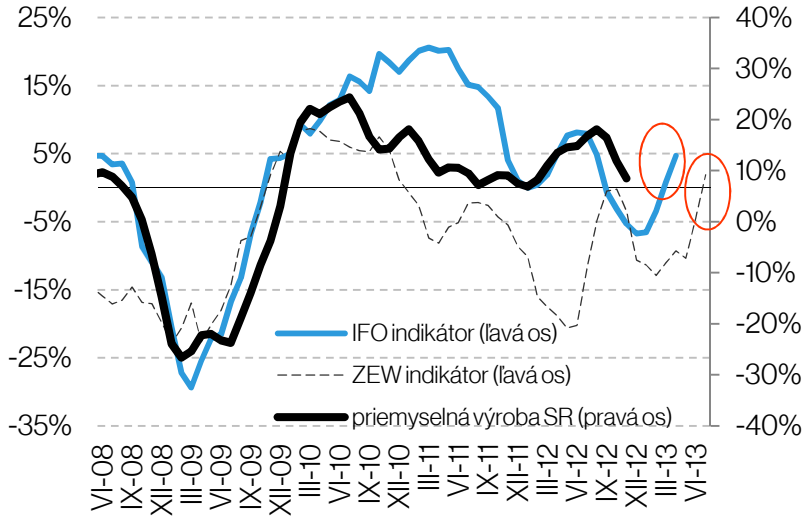

Zdroj: CESifo, ZEW, ŠÚ SR

- Indikátory dôvery v EÚ, eurozóne, ale už aj Nemecka začali rásť, ale sú ešte pod dlhodobým priemerom (v júni bolo DE ešte nad priemerom)
- Nemecký index IFO (očakávania) naznačuje, napriek miernemu zlepšeniu, nízky rast Nemecka začiatkom 2013
- Index ZEW naznačuje podobný vývoj, aj keď v posledný mesiac výrazne vzrástol

1) Vonkajšie prostredie – očakávania

Prognóza medzikvartálneho rastu HDP na 4Q 2012 v eurozóne (%)

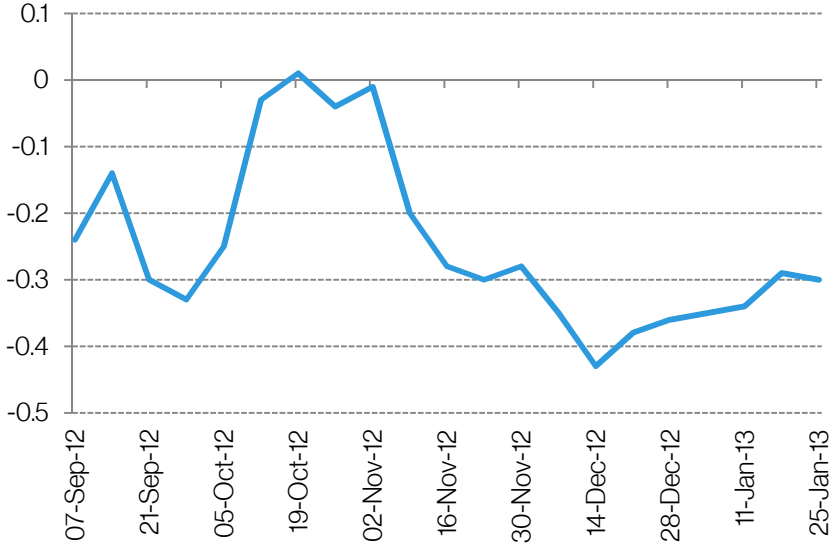

Prognóza medzikvartálneho rastu HDP na 1Q 2013 v eurozóne (%)

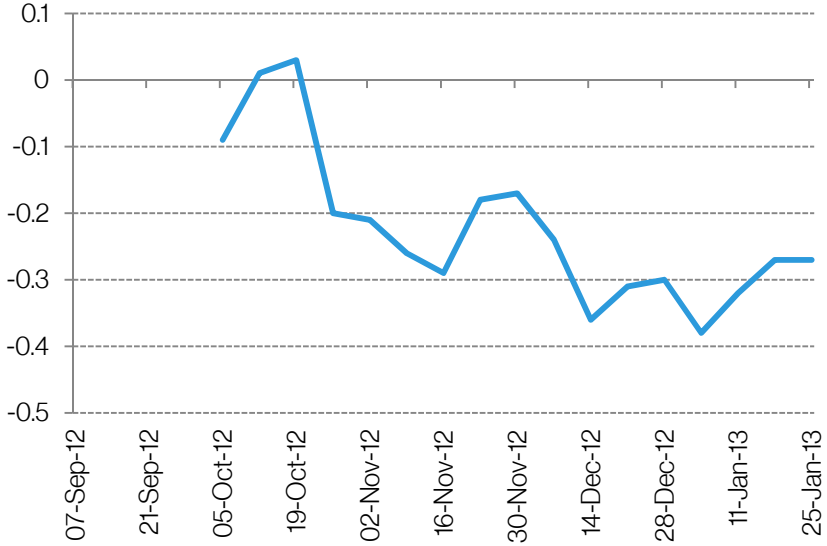

- Od septembra došlo podľa portálu Now-casting k poklesu odhadovaného rastu HDP pre eurozónu pre 4Q 2012 aj pre 1Q 2013 o 1,5%
- Odhad IFP bol v septembri pre eurozónu -0,1% pre 4Q 2012 a 0,1% pre 1Q 2013

1) Vonkajšie prostredie – prognóza (HDP)

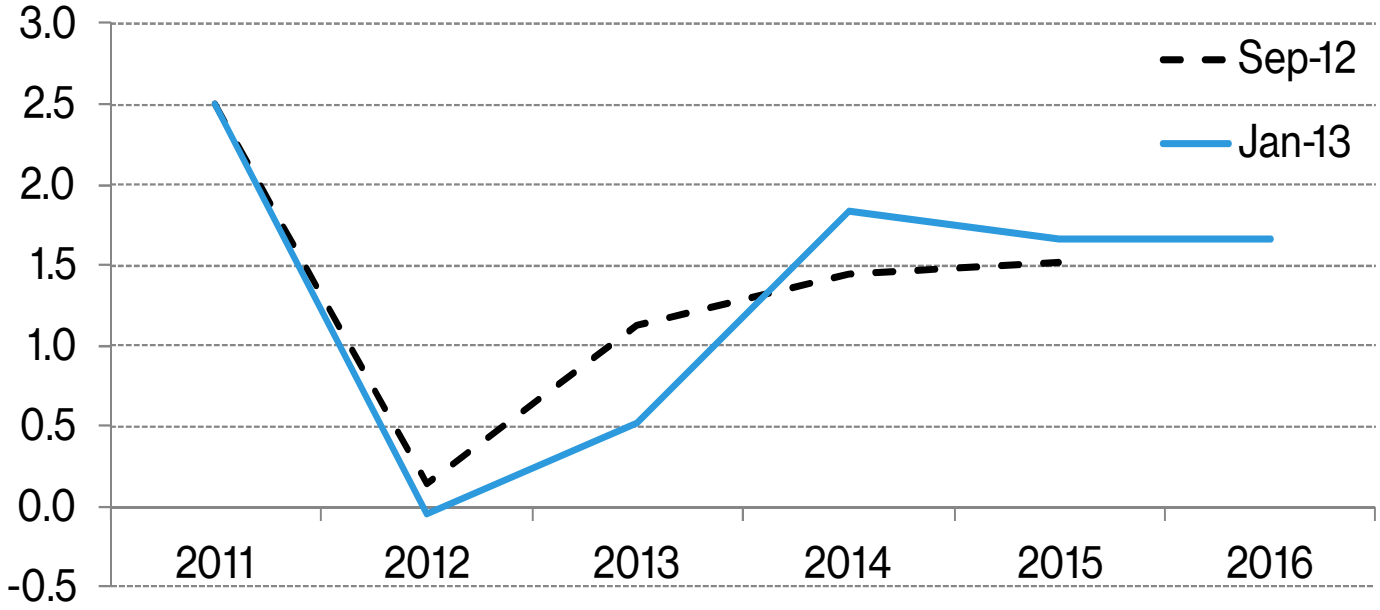

- Prognóza váženého HDP sa znížila pre rok 2013 a zvýšila pre rok 2014
- Prognóza vychádza z poslednej prognózy OECD doplnenej o aktuálne odhady konsenzu Bloomberg

1) Vonkajšie prostredie – prognóza (importy)

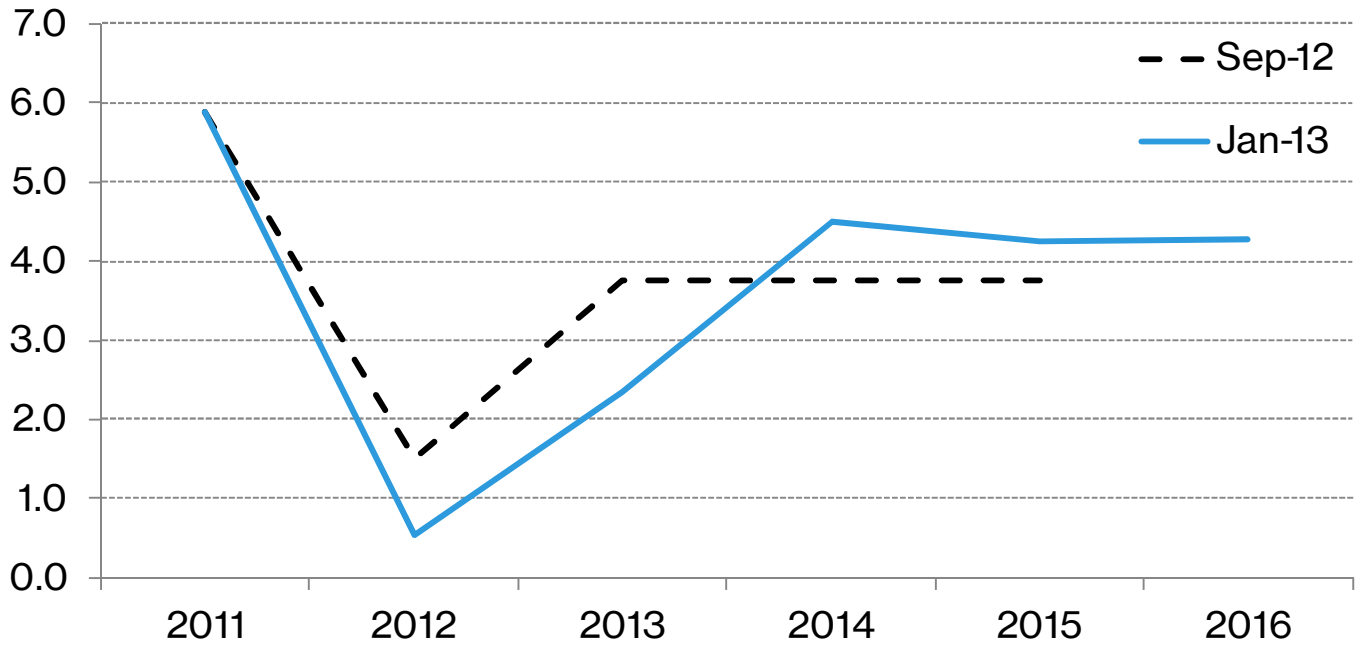

- Prognóza vážených importov sa znížila pre rok 2013 a zvýšila v roku 2014
- Prognóza vychádza z poslednej prognózy OECD doplnenej o aktuálne odhady konsenzu bánk podľa Bloomberg

1) Vonkajšie prostredie – prognóza

Tabuľka č. 1: Vývoj vonkajšieho prostredia v rokoch 2013 až 2016

	HDP (% rast)				Rozdiel oproti sept. 2012				Import (% rast)				Rozdiel oproti sept. 2012			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Najvýzn. obch. partneri SR	0,5	1,8	1,7	1,7	-0,6	0,4	0,2	-	2,4	4,5	4,3	4,3	-1,4	0,7	0,5	-
z toho																
eurozóna	-0,1	1,2	-	-	-0,5	-	-	-	2,0	5,0	-	-	0,7	-	-	-
Nemecko	0,5	1,8	-	-	-0,6	-	-	-	3,4	5,8	-	-	-1,4	-	-	-
Česká rep.	0,8	2,4	-	-	-0,2	-	-	-	2,9	5,6	-	-	-0,3	-	-	-
Poľsko	1,6	2,5	-	-	-0,9	-	-	-	3,4	5,6	-	-	-1,1	-	-	-
Maďarsko	0,5	1,4	-	-	-0,5	-	-	-	1,5	3,2	-	-	-3,5	-	-	-

Zdroj: OECD , Bloomberg, IFP

2) Domáce prostredie – čo hovoria mesačné indikátory?

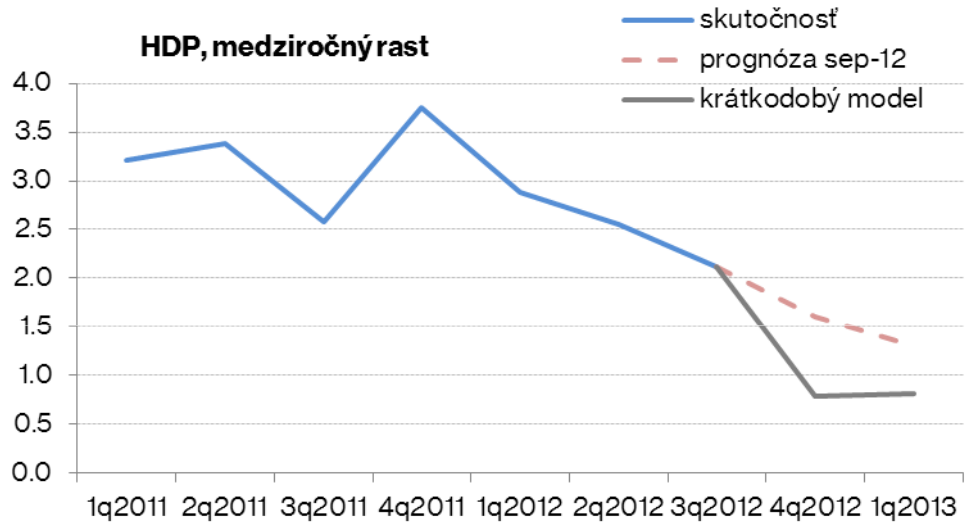

Faktorový model HDP s 5 mesačnými indikátormi

- v 4.Q v porovnaní s prognózou

  horšie: ESI (SK), maloobch. tržby, zdravotné odvody

  lepšie: IFO, tržby obchodovateľných tovarov

- Pozitívne riziko mimo modelu: vysoký prebytok zahr. obchodu

3) Strednodobá predikcia na roky 2013 -2016

- Zníženie rastu ekonomiky v celom horizonte prognóz; rast HDP na rok 2013 by sa mal znížiť na úroveň 1,2%

- Zníženie rastu domáceho dopytu s nepriaznivým vplyvom na prognózu daňových príjmov

- Riziká prognózy sa naďalej odvíjajú od vonkajšieho prostredia:
  - Pozitívne - súčasný vývoj vonkajších soft indikátorov môže predznamenávať rýchlejší než predpokladaný rast vonkajšieho prostredia
  - Negatívne - Stabilizovanie situácie na trhoch je len dočasné a dlhová kríza opätovne prepukne

Hrubý domáci produkt

reálny rast

2011	2012			2013			2014			2015			2016		
	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
3.2	2.5	2.3	-0.2	2.1	1.2	-0.9	3.5	2.9	-0.6	3.6	3.3	-0.3	-	3.6	-

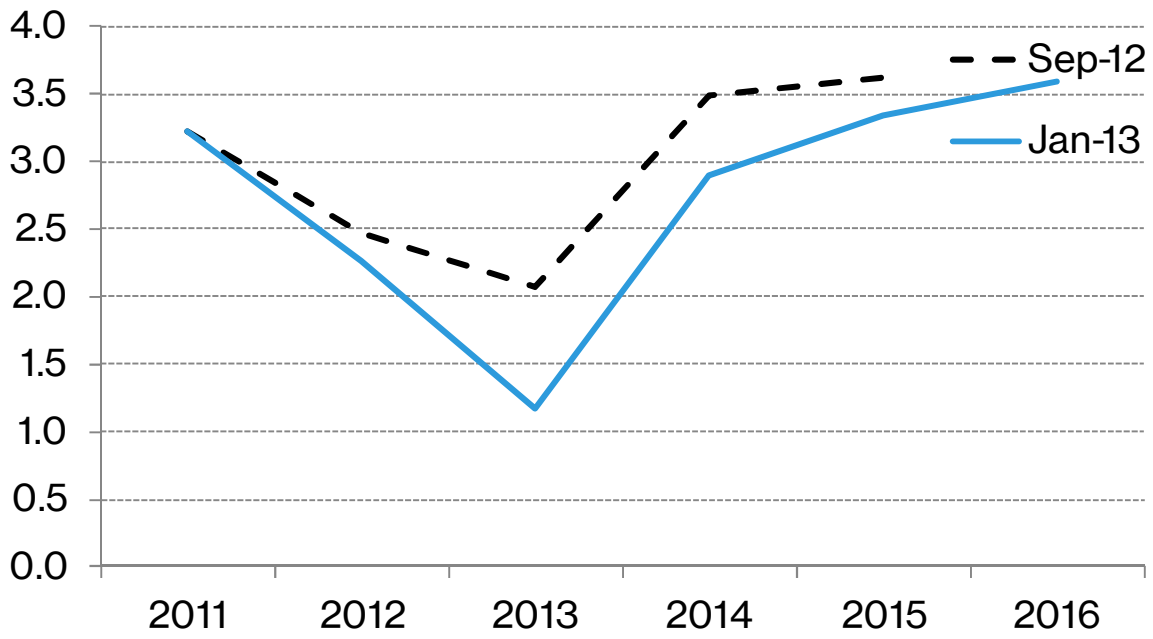

2012

- revízia NÚ, kt. znížila údaje za 2012-1H
- mesačné indikátory naznačujú mierny pokles v 4Q

2013

- zhoršenie odráža negatívnejší vývoj externého aj domáceho prostredia

2014-2015

- pozitívnejší vývoj vonkajšieho prostredia je vykompenzovaný prehodnotením predpokladov o domácom prostredí

HDP – príspevky k reálnemu rastu

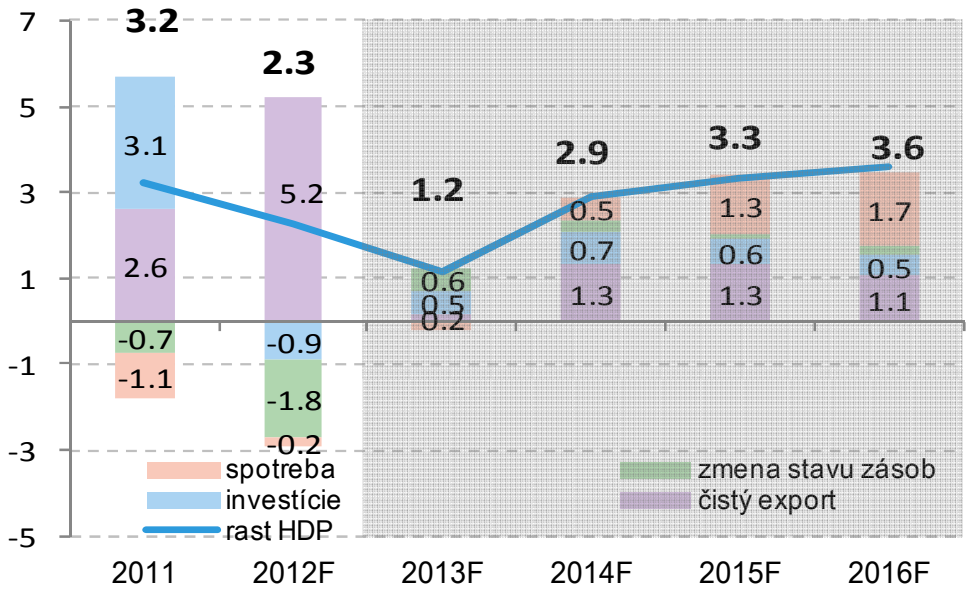

2013

- najväčším ťahúňom rastu v časoch konsolidácie je tvorba hrubého kapitálu, príspevok čistého exportu je vplyvom bázického efektu nízky

2014-2016

- všetky zložky okrem spotreby vlády prispievajú k rastu HDP pozitívne

Hrubý domáci produkt

bežné ceny

	2011	2012			2013			2014			2015			2016		
		Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
mld. EUR	69.1	71.5	71.6	0.1	74.6	73.8	-0.8	78.7	77.5	-1.2	83.2	81.7	-1.5	-	86.3	-
nominálny rast	4.9	3.6	3.6	0.0	3.9	3.1	-0.8	5.4	5.0	-0.5	5.7	5.5	-0.2	-	5.6	-
reálny rast	3.2	2.5	2.3	-0.2	2.1	1.2	-0.9	3.5	2.9	-0.6	3.6	3.3	-0.3	-	3.6	-
rast deflátora	1.6	1.1	1.3	0.2	1.8	1.9	0.1	1.9	2.0	0.1	2.0	2.1	0.0	-	2.0	-

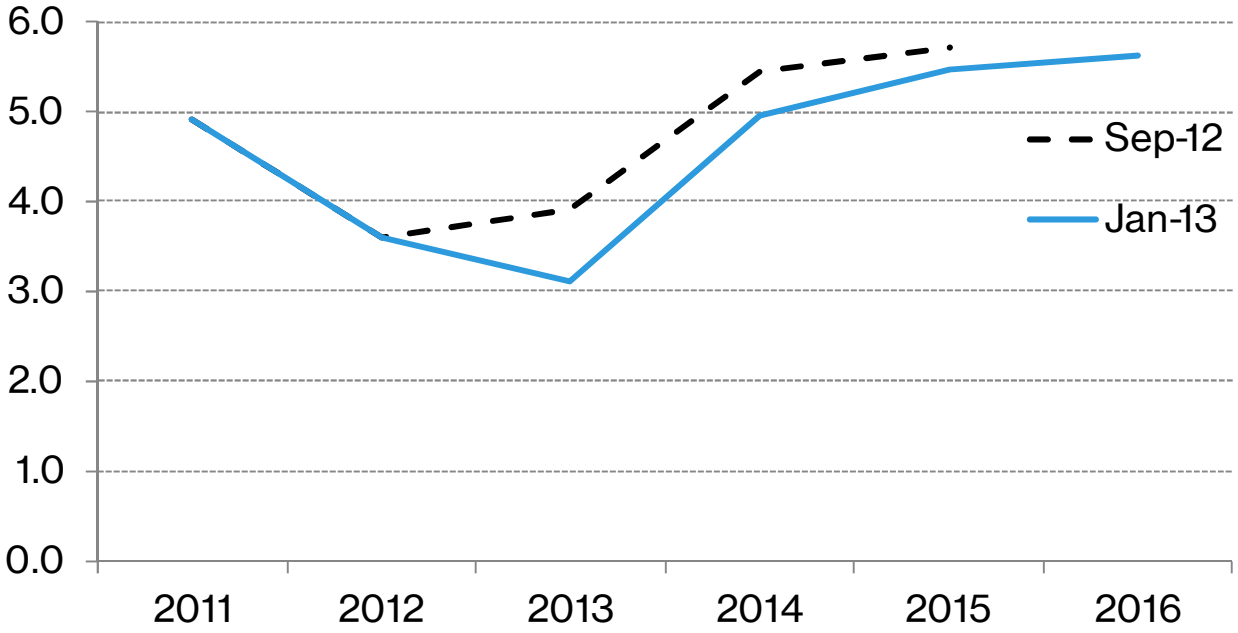

2013-2016

- zníženie odráža pomalší reálny rast
- nominálny rast sa ku koncu prognózovaného obdobia bude blížiť k 6%

Inflácia

priemerný rast spotrebiteľských cien (CPI, HICP)

	2011	2012			2013			2014			2015			2016		
		Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
CPI	3.9	3.7	3.6	-0.1	3.1	2.3	-0.8	2.1	2.4	0.3	2.2	2.4	0.2	-	2.3	-
HICP	4.1	3.9	3.7	-0.2	3.1	2.4	-0.7	2.1	2.5	0.4	2.2	2.5	0.3	-	2.3	-

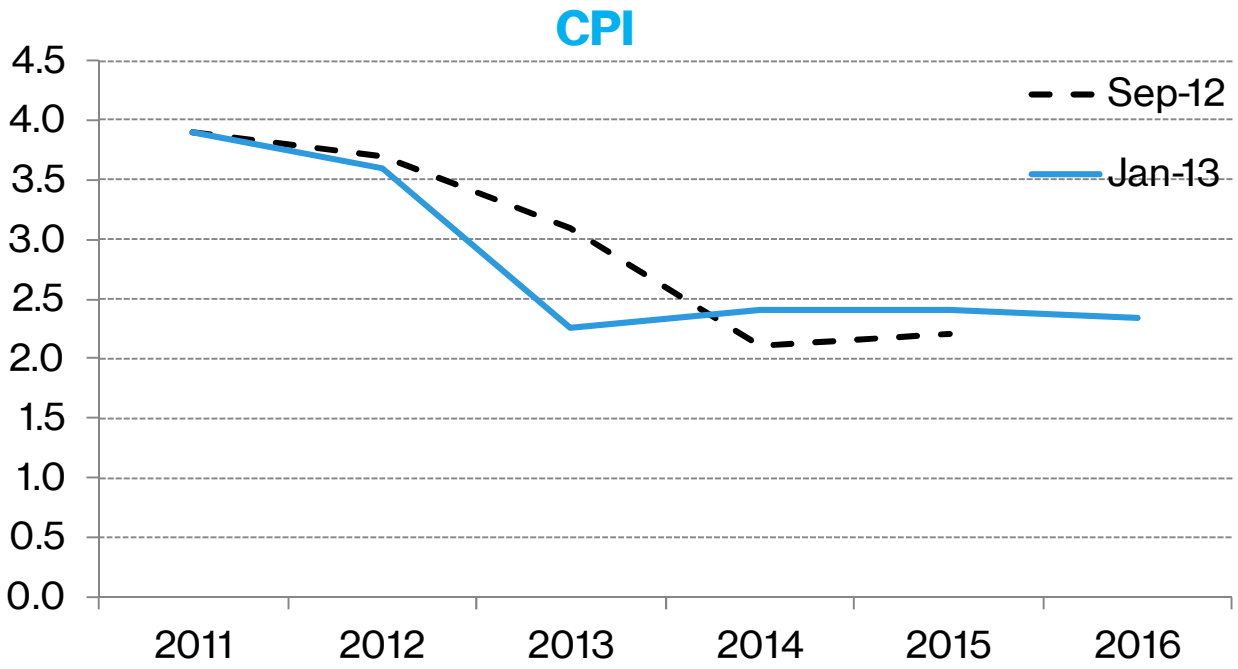

2013

- Pokles prognózovaného rastu vplyvom poklesu dynamiky vo všetkých zložkách inflácie (regulované ceny, potraviny, čistá inflácia)

2014

- Oproti septembru očakávame vyšší rast vplyvom oživenia ekonomiky v roku 2014.

Inflácia

rozdiel medzi rastom regulovaných cien a cenami energií

	2012	2013	2014	2015	2016
Regulované	6,3	2,0	2,5	2,4	2,3
Energie	5,7	-0,2	2,5	2,5	2,4

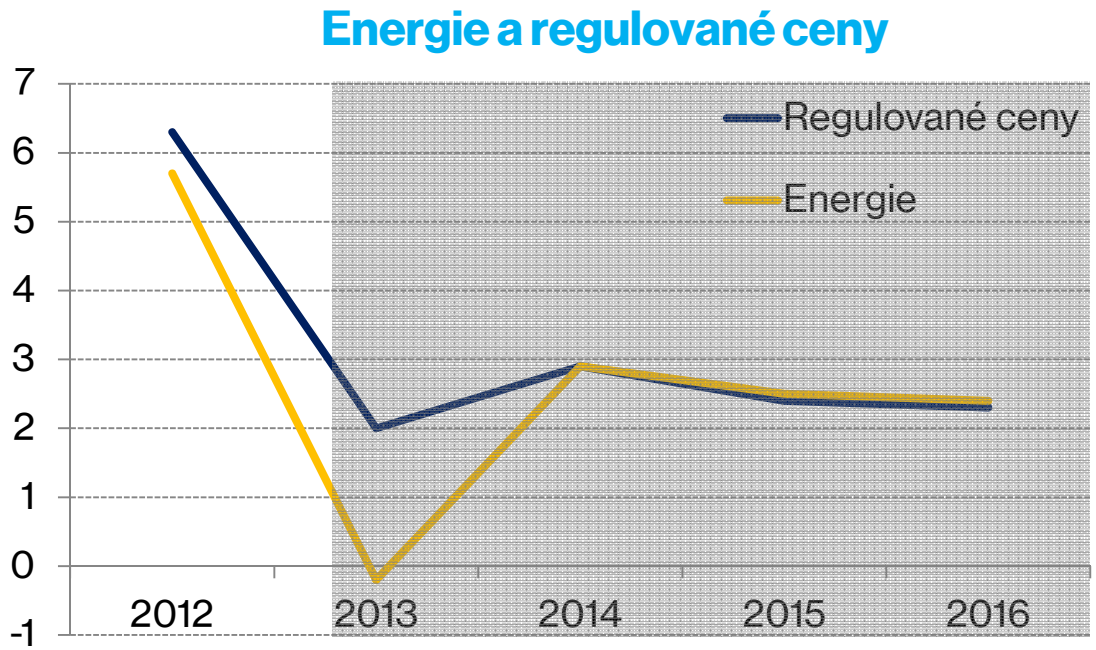

2013

- Ohlásené nízke rasty energií (najmä elektrina a plyn). Regulované ceny vyššie kvôli administratívnym úpravám (pošta).

2014-2016

- Zbližovanie oboch rastov.

Inflácia

vývoj vybraných regulovaných cien

Medzimesačné rasty jednotlivých zložiek

	Jan-12	Mar-12	Apr-12	Jan-13
Plyn	5,5%	-5,2%	0,0%	0,5%
Teplo	9,5%	0,3%	0,1%	2,0%
Elektrina	1,6%	0,0%	-0,8%	-3,3%
Vodné	6,9%	0,0%	0,0%	0,9%
Stočné	5,4%	0,0%	0,0%	1,1%

2013

- Veľmi nízke rasty v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

2014-2016

- Dlhodobo očakávame miernejšie rasty cien plynu. Pri elektrine identifikujeme väčší potenciál pre rast.

Inflácia

vývoj jednotlivých zložiek

Medziročné rasty zložiek CPI

	2012	2013	2014	2015	2016
CPI	3,6	2,3	2,4	2,4	2,3
Regulované ceny	6,3	1,8	2,5	2,6	2,3
Jadrová inflácia	2,7	2,5	2,4	2,4	2,3
Potraviny	3,8	3,5	2,2	2,8	2,6
Čistá inflácia	2,5	2,2	2,5	2,4	2,3
PH	6,9	1,8	3,8	3,1	3,1
Tovary	2,1	2,1	2,2	2,1	2,1
Služby	2,4	2,4	2,7	2,7	2,5

2013

- Spomalenie rastu kvôli nižším rastom regulovaných cien, potravín a čistej inflácie.

2014

- Zrýchlenie čistej inflácie vplyvom oživenia ekonomiky. Odhadovaný vyšší rast regulovaných cien.

2015-2016

- Konvergencia k rovnovážnemu rastu.

Zamestnanosť

rast podľa ESA95

2011	2012			2013			2014			2015			2016		
	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
1.8	0.2	0.1	-0.1	0.1	-0.5	-0.6	0.7	0.5	-0.1	0.8	0.7	0.0	-	0.8	-

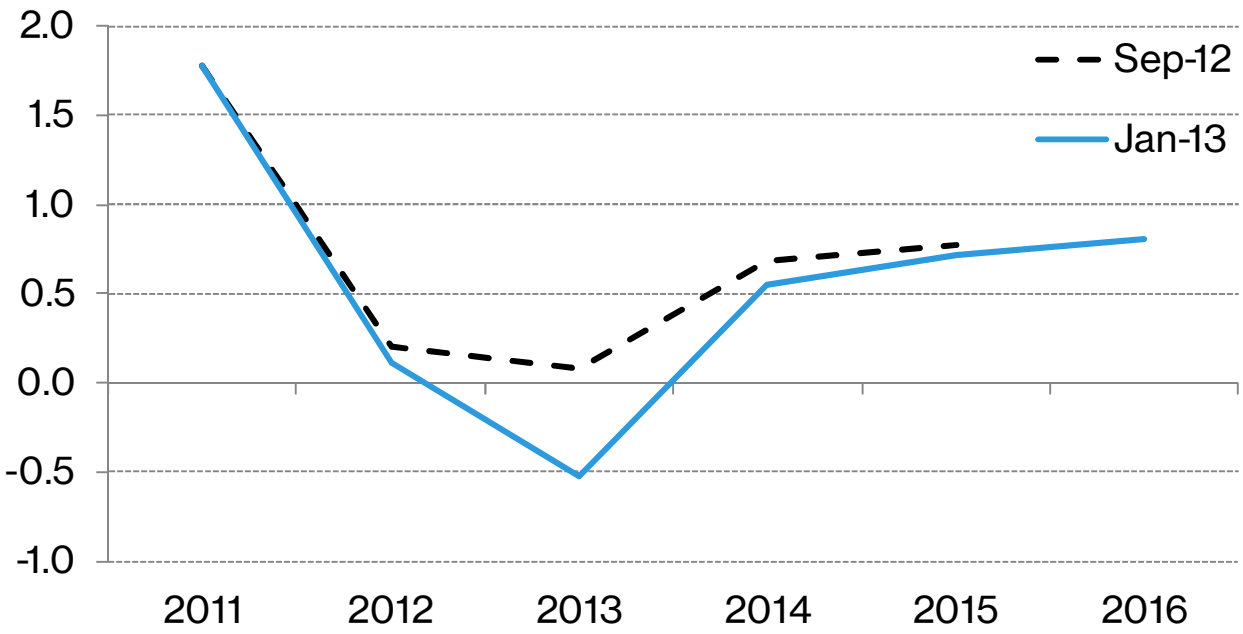

2012

- Výraznejší pokles zamestnanosti v 4Q12

2013

- Negatívny carry over efekt z 2012 -0.3 pb
- Zvýšenie nákladov práce u dohodárov
- Mierne oživenie v 2H13

2014-2016

- Zhoršenie prognózy zamestnanosti v súlade s pomalším rastom HDP

Zamestnanosť podľa odvetví

Prognóza zamestnanosti vybraných sektorov ekonomiky ESA 95						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Verejná správa	*-1.1*	*-0.5*	*-0.1*	*0.0*	*0.1*	*0.2*
Trhové služby	*3.3*	*2.0*	*0.0*	*0.6*	*0.8*	*0.9*
Priemysel	*3.4*	*-0.8*	*-1.3*	*0.8*	*0.8*	*0.8*
Stavebníctvo	*-2.6*	*-3.0*	*-2.6*	*0.4*	*0.6*	*0.8*
Zamestnanosť	***1.8***	***0.1***	***-0.5***	***0.5***	***0.7***	***0.8***

Príspevky jednotlivých odvetví zamestnanosti

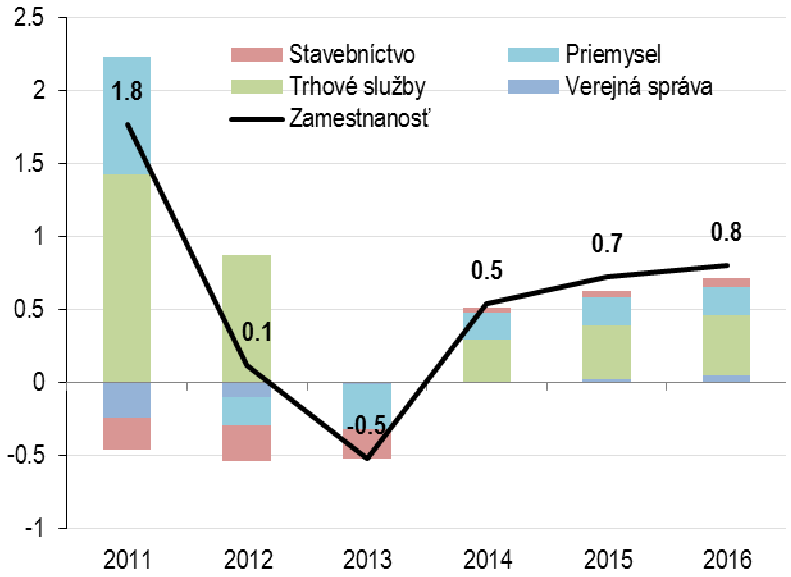

- 2012 pokles zamestnanosti najmä v priemysle a stavebníctve
- 2013 dynamiky do veľkej miery ovplyvnené carry-over efektom
- 2014-2016 rast zamestnanosti hlavne v priemysle a trhových službách

Zamestnanosť – aktuálny vývoj

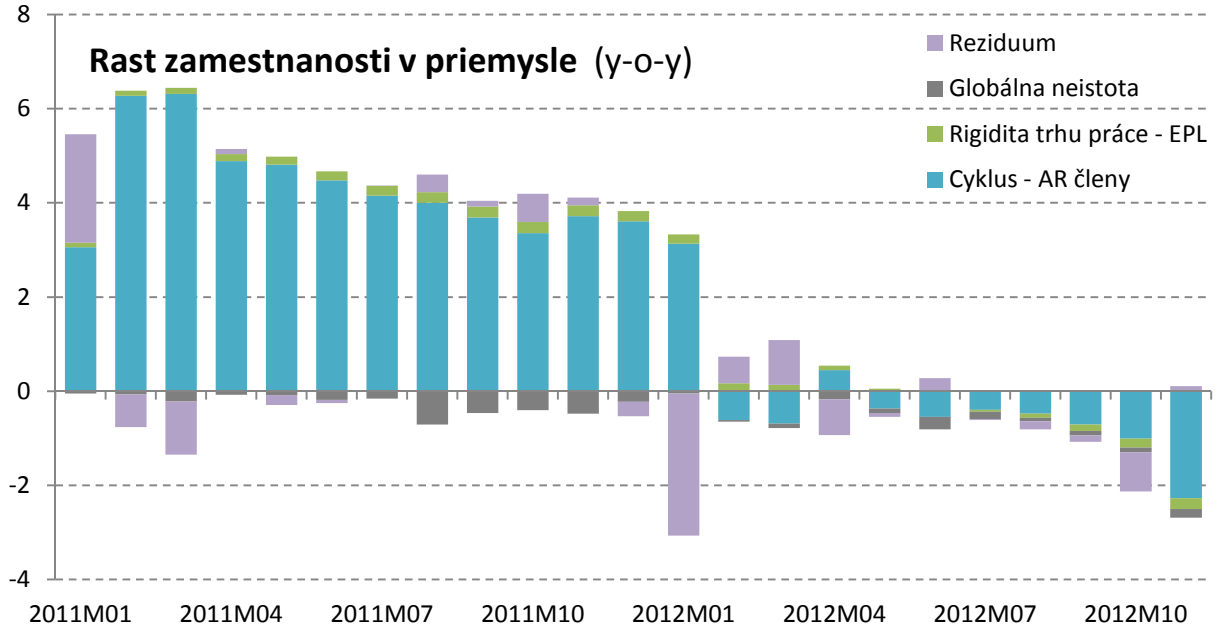

*Globálna neistota – volatilita výnosov na akciových indexoch DJIA, Eurostox a Nikkei

- Výrazné zníženie zamestnanosti v posledných mesiacoch
- Väčšinu dynamiky vysvetľujú AR členy (lag zamestnanosti)
- Vplyv neistoty a rigidity na trhu práce je nízky

Mzda za národné hospodárstvo

nominálny rast

2011	2012			2013			2014			2015			2016		
	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
2.2	2.4	2.3	-0.1	3.4	2.3	-1.1	4.4	3.5	-0.9	4.9	4.4	-0.6	-	4.7	-

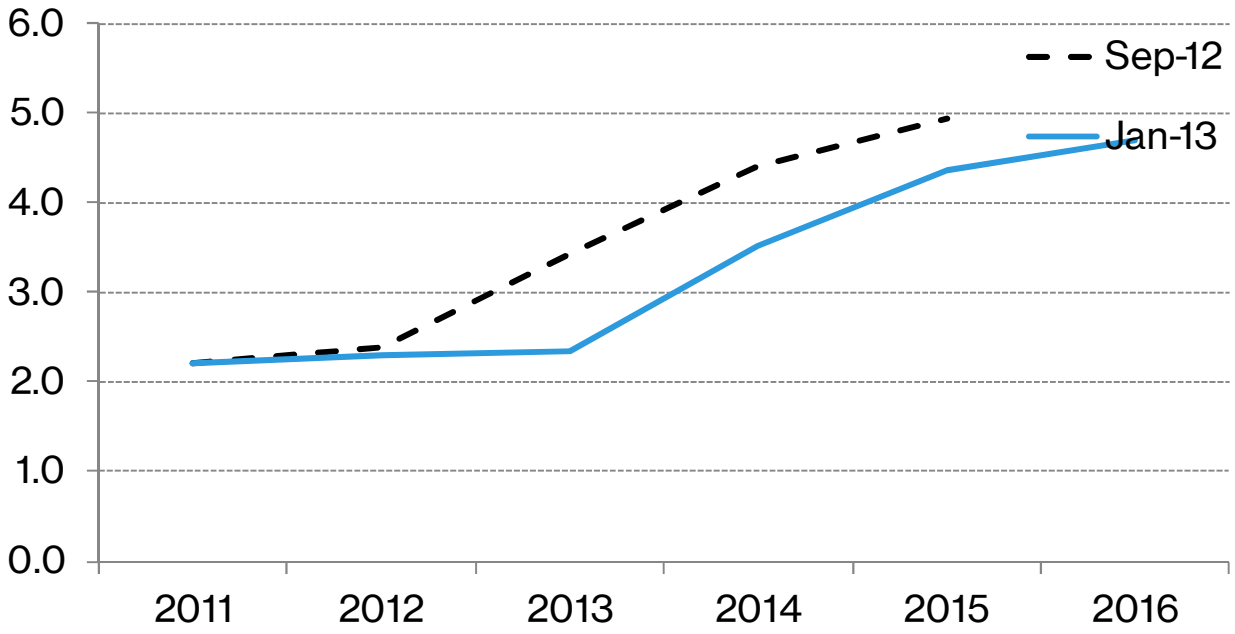

2013

- Znižovanie mzdových výdavkov vo verejnom sektore (okrem školstva)
- Nižšia než predpokladaná inflácia

2014-2016

- Odloženie zvyšovania miezd lekárov na 2014-2015
- Postupné dobiehanie produktivity

Mzdy podľa odvetví

Prognóza mzdy vo vybraných sektoroch ekonomiky						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Verejná správa + zdravotníctvo	**0.2**	**3.3**	**0.2**	**2.4**	**2.1**	**2.5**
Súkromný sektor	**2.7**	**2.0**	**2.9**	**3.8**	**4.9**	**5.2**
Trhové služby	1.5	1.0	2.6	3.6	4.7	5.2
Priemysel	3.7	3.8	3.6	4.0	5.0	5.2
Stavebníctvo	4.3	0.6	2.8	3.7	5.2	5.5
Nominálny rast miezd	**2.2**	**2.3**	**2.3**	**3.5**	**4.4**	**4.7**

- 2013 zníženie mzdových výdavkov vo verejnej správe okrem školstva, pozitívny carry over efekt v zdravotníctve
- 2014-2015 odložené zvyšovanie miezd lekárov

Mzda za národné hospodárstvo

reálny rast

2011	2012			2013			2014			2015			2016		
	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
-1.7	-1.2	-1.3	0.0	0.4	0.1	-0.3	2.2	1.1	-1.1	2.7	1.9	-0.7	-	2.3	-

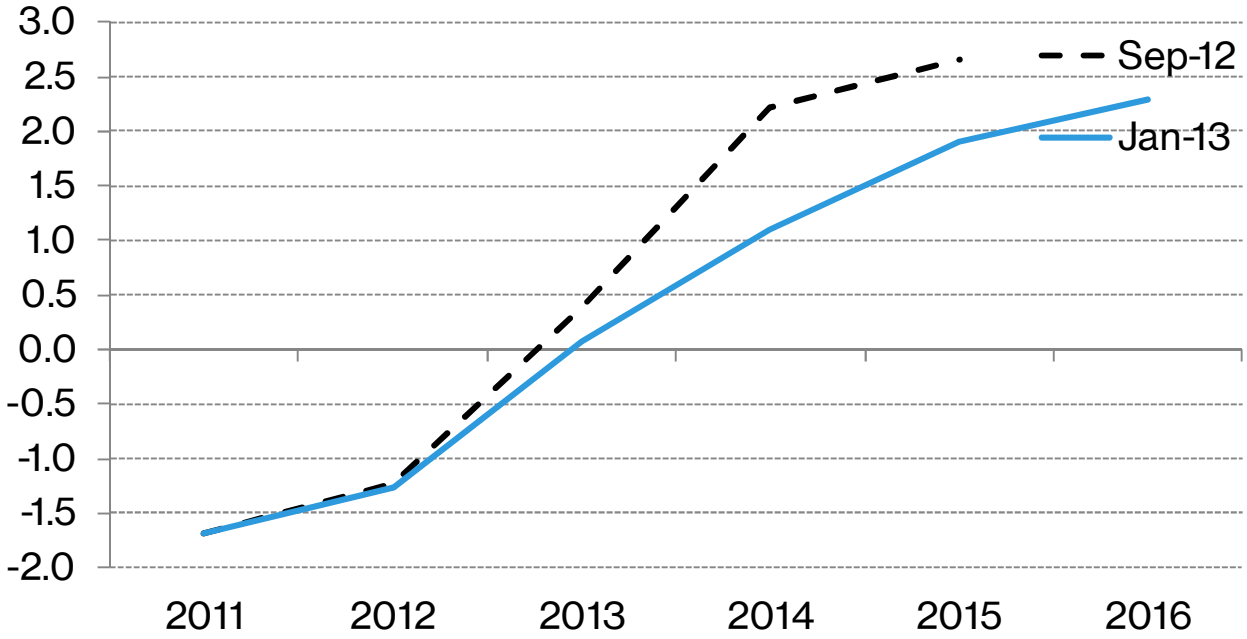

2013

- Pokles nominálnej mzdy čiastočne kompenzovaný nižšou infláciou

2014-2016

- Vývoj odzrkadľuje pomalší rast nominálnej mzdy a mierne vyššej inflácie

Spotreba domácností

reálny rast

2011	2012			2013			2014			2015			2016		
	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
-0.5	-0.1	-0.4	-0.3	0.7	-0.1	-0.8	3.2	1.5	-1.7	3.9	2.6	-1.3	-	3.2	-

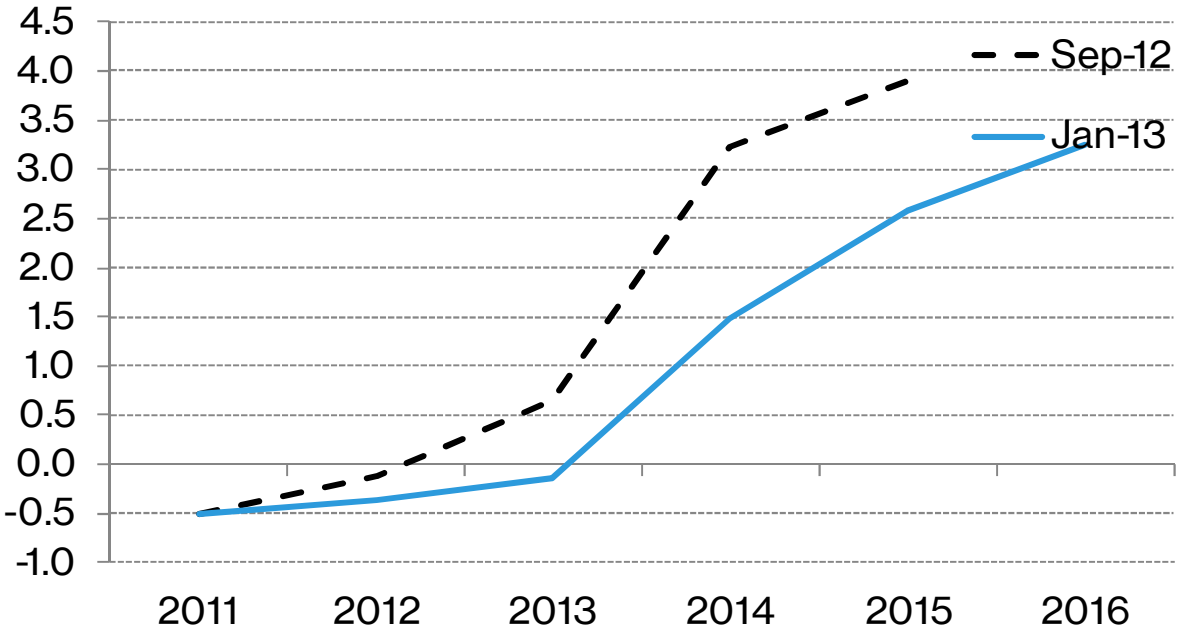

2012

- horší než očakávaný vývoj v 3Q
- klesajúce maloobchodné tržby a vysoká miera nezamestnanosti naznačujú pokračujúci pokles aj v 4Q

2013

- vplyv zníženia disponibilného dôchodku
- negatívny vplyv konsolidácie čiastočne tlmený poklesom miery úspor

2014-2016

- zhoršenie odráža spomalenie mzdovej bázy

Tvorba hrubého fixného kapitálu

reálny rast

2011	2012			2013			2014			2015			2016		
	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
14.2	-2.1	-3.7	-1.6	1.3	2.3	1.0	3.0	3.3	0.3	2.0	2.4	0.4	-	2.0	-

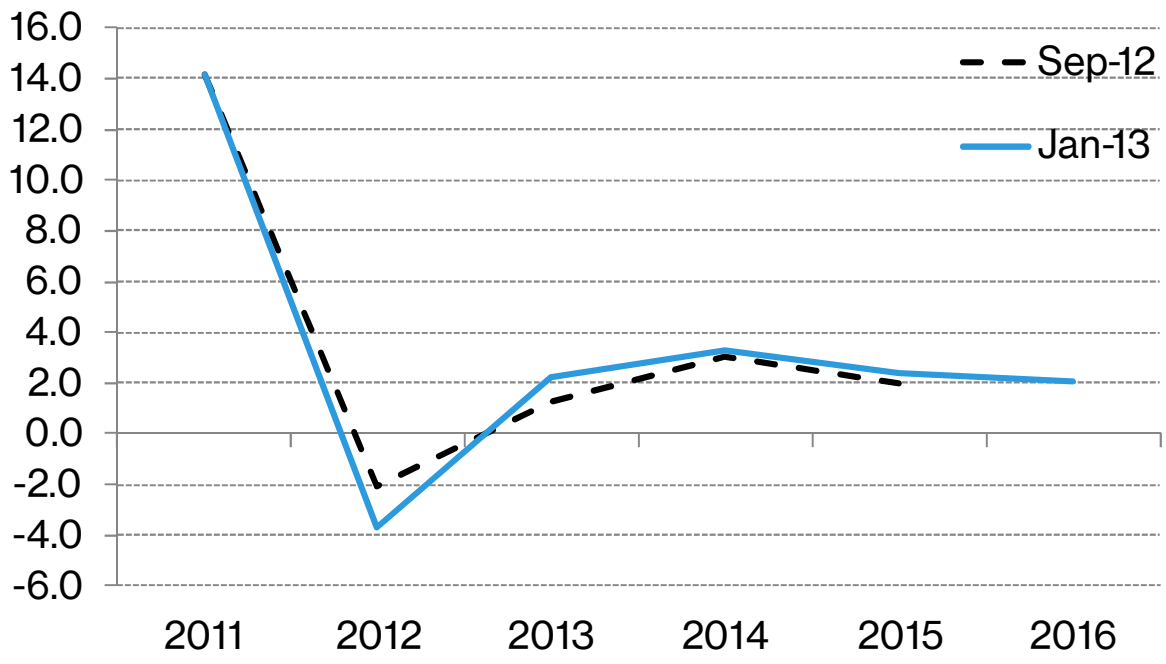

2012

- horší než očakávaný vývoj v 2Q

2013

- zrušený predpoklad o kolaudácii R1
- presunutie vyššieho objemu investície VW z roku 2012 do roku 2013

2014-2016

- zlepšenie predpokladov o vonkajšom prostredí

Export tovarov a služieb

reálny rast

2011	2012			2013			2014			2015			2016		
	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
12.7	7.5	8.9	1.4	4.6	3.3	-1.3	4.5	4.9	0.4	4.6	4.8	0.2	-	4.7	-

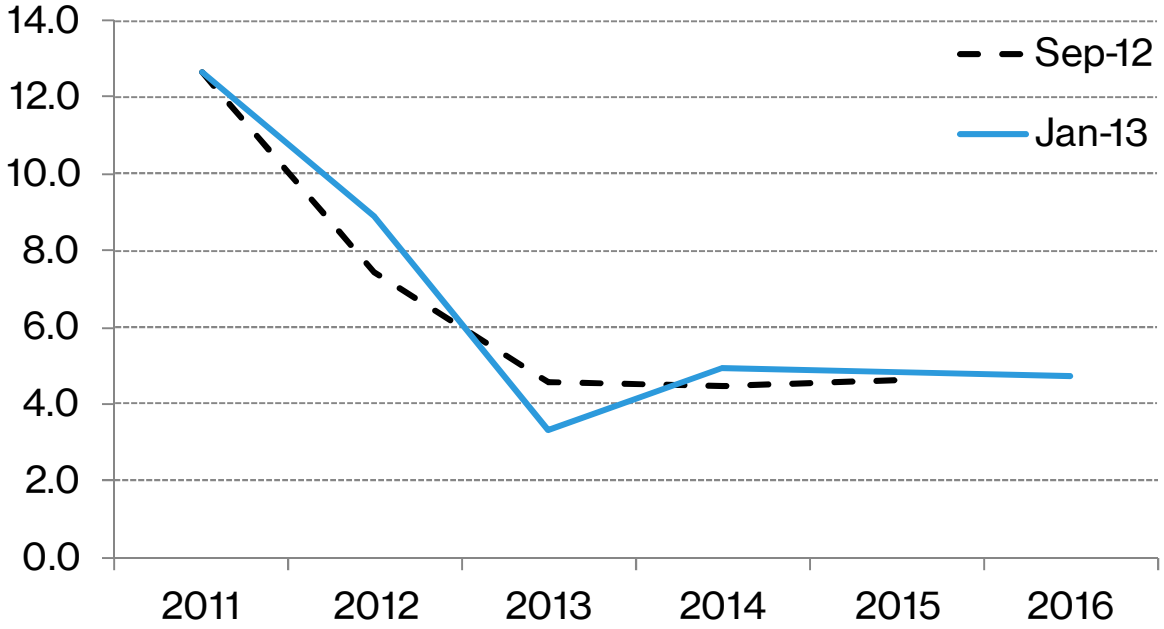

2013

- zníženie zahraničného dopytu

2014-2016

- zvýšenie importu najväčších obchodných partnerov SR

Import tovarov a služieb

reálny rast

2011	2012			2013			2014			2015			2016		
	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
10.1	5.1	3.5	-1.7	4.1	3.5	-0.5	3.9	4.1	0.2	4.0	4.0	0.0	-	4.3	-

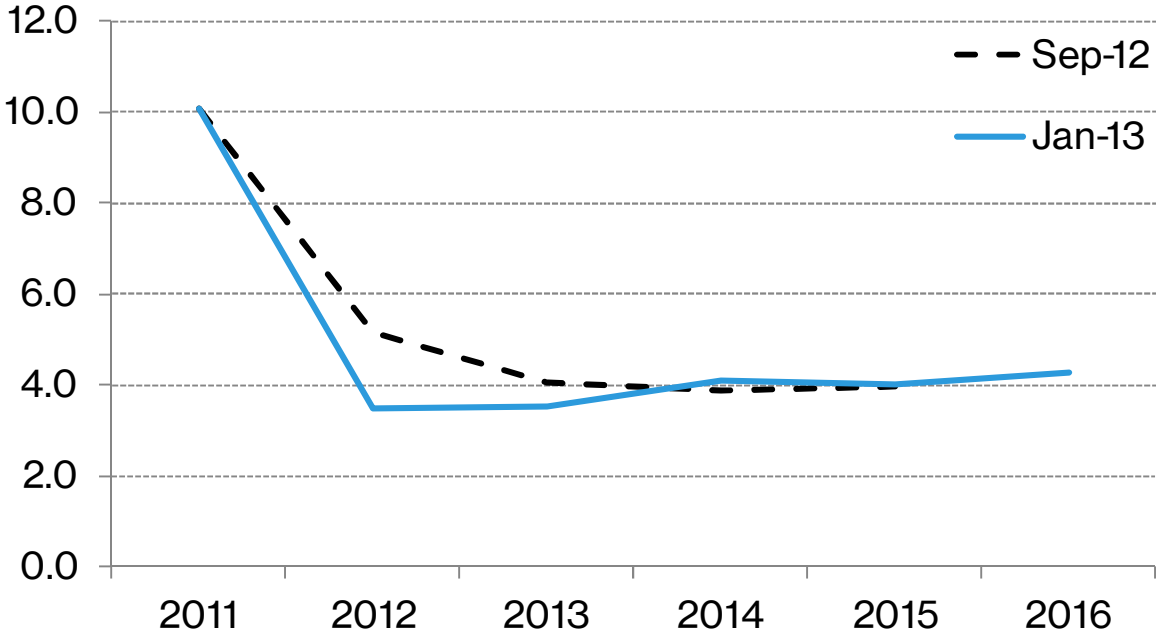

2013-2016

- odráža zmeny v exporte a domácom dopyte

Saldo obchodnej bilancie

% HDP

2011	2012			2013			2014			2015			2016		
	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ	Sep-12	Jan-13	Δ
1.4	3.7	4.3	0.7	4.0	4.1	0.0	4.6	4.6	0.0	5.3	5.4	0.2	-	5.9	-

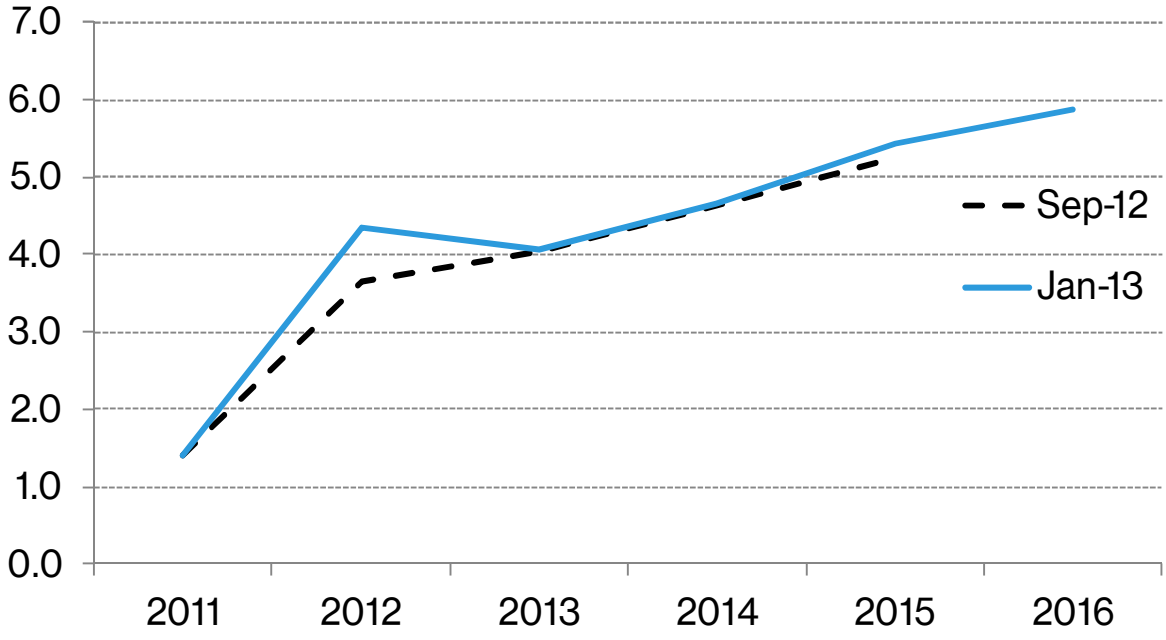

2013 - 2016

- odráža zmeny v exporte a importe
- súčasná historicky najvyššia hodnota salda je výsledkom klesajúceho domáceho dopytu a nevyplýva zo skokovitého zníženia dovoznej náročnosti exportu
- pozitívne riziko nižšej dovoznej náročnosti v automobilovom priemysle

Dovozná náročnosť exportu dlhodobo klesá

Prístup 1: komoditná štruktúra importu (BEC)

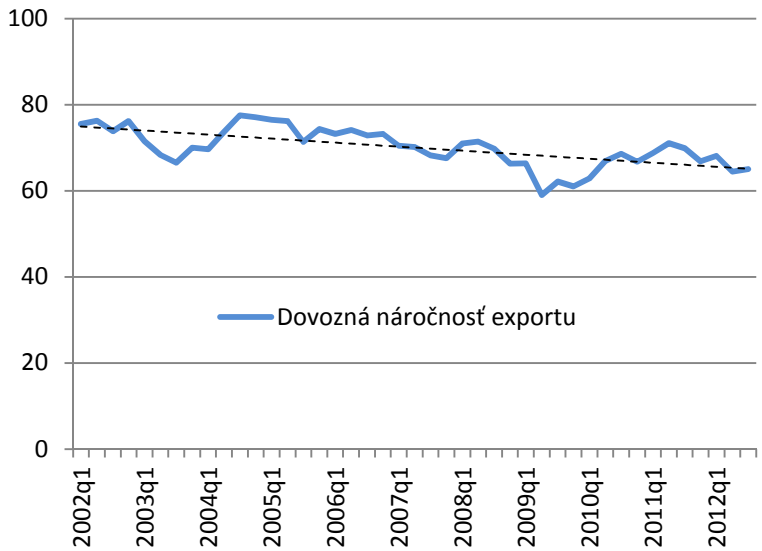

Prístup 2: zmena elasticity exportu v rovnici importu

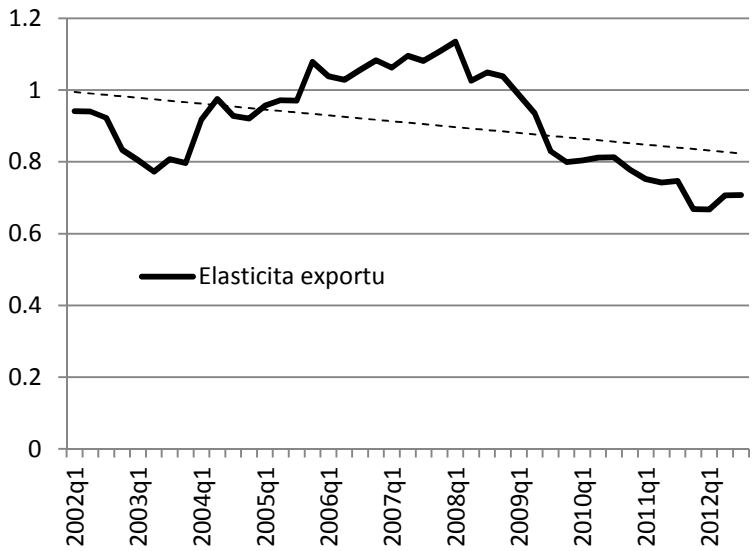

1. Klasifikácia BEC: približná spojiteľnosť komodít a výdavkových zložiek HDP. Museli sme použiť aj ad hoc pomery, ktoré však nemali vplyv na smernicu trendu.
2. Zmena elasticity exportu - postupné posúvanie intervalu odhadu pre rovnicu:

$$\Delta \log m_t = \beta_0 + \beta_1 \Delta \log c_t + \beta_2 \Delta \log g_t + \beta_3 \Delta \log fi_t + \beta_4 \Delta \log x_t + \beta_5 \Delta \log rmp_t + \varepsilon_t$$

Porovnanie s prognózami členmi výboru

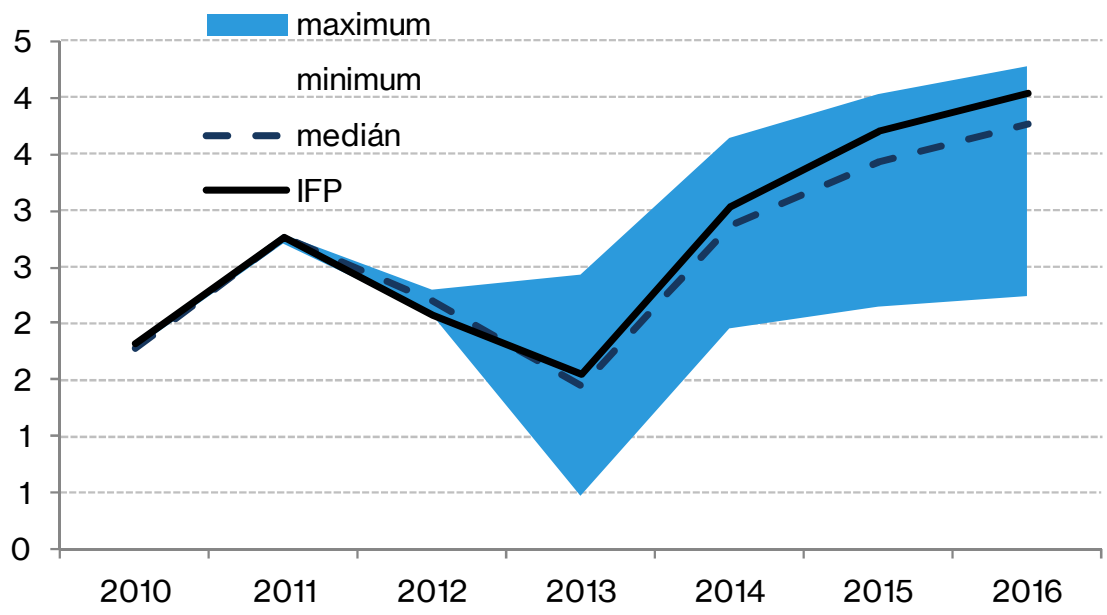

Orientačné porovnanie makroekonomických prognóz s členmi výboru

- Graf predstavuje vážený rast makroekonomických základní pre jednotlivé dane, váhy sú určené na základe váhy jednotlivých daní na celkových daňových príjmov

Globálna neistota a oživenie z kríz

Volatilita denných výnosov indexu Dow Jones v recesiách

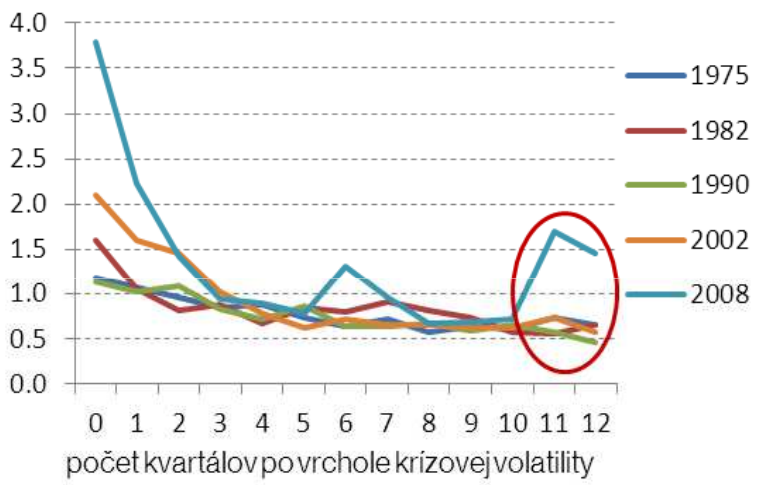

Neistota na globálnych finančných trhoch

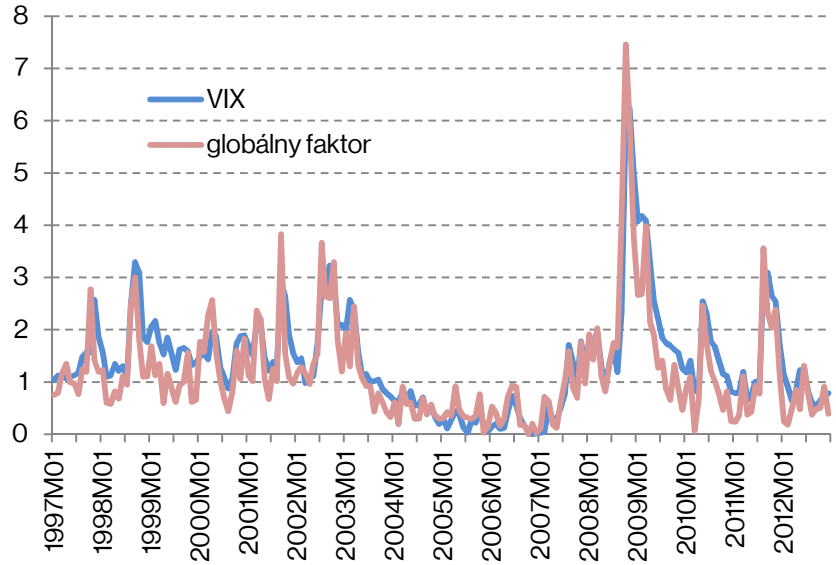

- Dôvodom historicky pomalého oživenia globálnej ekonomiky je aj pretrvávajúca neistota prameniaca z dlhovej krízy v eurozóne
- Aktuálna neistota na finančných trhoch je nízka, dlhová kríza eurozóny však stále nie je vyriešená, neistota na trhu sa tak môže rýchlo meniť

Globálna neistota a jej vplyv na ekonomiku SR

Vplyv na premennú (reálne medziročné rasty)	Ukazovateľ neistoty: Globálna neistota na finančných trhoch [1]	Index volatility VIX [2]	Index neistoty hospodárskych politík v EU [3]	Index neistoty hosp. politík podľa mediálnych správ v EU [4]
HDP	-0.94***	-0.13***	-0.02*	-0.01
	(0.34)	(0.04)	(0.01)	(0.01)
Spotreba domácností	-0.41*	-0.06**	-0.01	-0.00
	(0.21)	(0.02)	(0.01)	(0.01)
Fixné investície	-2.09**	-0.28**	-0.05	-0.01
	(1.04)	(0.12)	(0.03)	(0.02)
Zamestnanosť (ESA)	-0.07	-0.02**	-0.003**	-0.00
	(0.12)	(0.01)	(0.001)	(0.00)

- Neistota na úrovni z konca 2011 môže znížiť rast ekonomiky SR v intervale o 0,13 - 0,9 p.b.
- Najväčší vplyv má globálna neistota na investície, v prípade spotreby prichádza s oneskorením 1Q

Otázky na diskusiu

- Čo si myslíte o súčasnom zvyšovaní soft indikátorov v zahraničí (IFO, ZEW) ? Zahrnuli ste ho do svojich prognóz?
- Aké sú podľa Vás hlavné dôvody znižovania zamestnanosti v posledných mesiacoch roka 2012 (zmena zákonníka práce, ekonomický cyklus, neistota)?
- Aký je Váš názor na relatívne veľký rozdiel medzi reálnou mzdou a produktivitou. Predpokladáte, že sa tento rozdiel v budúcnosti zmenšovať ?

Ďakujem za pozornosť